

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

**Delegatura w Lublinie
20-012 Lublin, ul. Ochotnicza 10
Tel. (0-81) 532-35-31, 743-77-30, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl**

za p.o.
Lublin dnia 30 października 2008r.

RLU-61-6/08/EW

DECYZJA Nr RLU NR 52/2008

I.

Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.) i stosownie do art. 33 ust. 6 tejże ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko przedsiębiorcy Bogusławie Stawiarskiej prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą MALTA Biuro Podróży, ul. [REDAKTOR] Lublin

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę przedsiębiorcy Bogusławy Stawiarskiej prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą MALTA Biuro Podróży, ul. [REDAKTOR] Lublin, polegającą na bezprawnym działaniu poprzez stosowanie postanowienia - punktu V ust. 2 wzorca Umowy Zgłoszenie Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Biuro Podróży "Malta", które narusza art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268 ze zm.) i które jest tożsame z postanowieniem wpisanym do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z zm.) tj.:

„Organizator pobiera opłatę manipulacyjną w wysokości 50 zł, o której mowa wyżej bez względu na termin zawarcia umowy w przypadku, gdy Klient rezygnujący z udziału w imprezie wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie oraz przekaże na nią swoje uprawnienia i osoba ta przejmie obowiązki wynikające z Umowy”, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 02 lipca 2008 r.

II.

Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2007 r. Nr 134, poz. 939), nakłada się na przedsiębiorcę Bogusławę Stawiarską prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą MALTA Biuro Podróży, ul. [REDAKTOR] [REDAKTOR] Lublin karę pieniężną w wysokości 2 500 zł (słownie: dwa tysiące pięćset złotych), płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu) w ramach planowanego badania wzorców umów stosowanych przez przedsiębiorców prowadzących działalność polegającą na świadczeniu usług turystycznych przeprowadził postępowanie wyjaśniające, w trakcie którego uzyskał wzorzec Umowy Zgłoszenia Warunków uczestnictwa w imprezach organizowanych przez MALTA Biuro Podróży w Lublinie prowadzonego przez przedsiębiorcę Bogusławę Stawiarską (dalej: przedsiębiorca).

W wyniku analizy tego dokumentu wszczęto Postanowieniem Nr 99/08 z dnia 02 kwietnia 2008 r. postępowanie administracyjne RLU-61-6/08/EW w sprawie podejrzenia naruszenia przez przedsiębiorcę Bogusławę Stawiarską prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą MALTA Biuro Podróży w Lublinie zbiorowych interesów konsumentów poprzez zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu Umowy zgłoszenia Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez MALTA Biuro Podróży (dalej wzorzec Warunki uczestnictwa) postanowienia, które jest tożsame z postanowieniem wpisanym do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, a nadto jest sprzeczne z art. 16 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, tj. zapisu punktu V ust. 2 o treści:

„Organizator pobiera opłatę manipulacyjną w wysokości 50 zł, o której mowa wyżej bez względu na termin zawarcia umowy w przypadku, gdy Klient rezygnujący z udziału w imprezie wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie oraz przekaże na nią swoje uprawnienia i osoba ta przejmie obowiązki wynikające z Umowy”, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, dalej zwanej ustawą o okik..

Ustosunkowując się do postawionego zarzutu przedsiębiorca poinformował, że zakwestionowany zapis został usunięty ze stosowanego wzorca i przedstawił nowy wzorzec Warunków uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Biuro Podróży „Malta”.

W następnych pismach przedsiębiorca poinformował, że z dniem 18 czerwca 2008 r. wprowadził nowy wzorzec Warunki uczestnictwa, który nie zawiera już zakwestionowanego zapisu, a aneksowanie umów już zawartych zakończył z dniem 02 lipca 2008 r.

Postanowieniem Nr 221/2008 z dnia 12 sierpnia 2008 r. RLU- 61-6/08/EW zaliczono w poczet prowadzonego postępowania administracyjnego w tej sprawie dowody zebrane w postępowaniu wyjaśniającym wszczętym Postanowieniem Nr 35/2008 z dnia 23 stycznia 2008 r. RLU-405-1/08/RD/JS.

Przychód przedsiębiorcy za 2007 r. wyniósł: xxx – (dane stanowiące tajemnicę przedsiębiorcy) zł.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorca Bogusława Stawiarska prowadzi od 01 czerwca 1996 r. działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej- nr 38748, prowadzonego przez Prezydenta Miasta Lublina o charakterze działalności turystycznej.

W związku z prowadzoną działalnością przedsiębiorca stosuje w obrocie gospodarczym wzorzec Umowy Zgłoszenia Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Biuro Podróży „Malta”. Wzorzec ten zawiera na pierwszej stronie zapisy identyfikujące strony Umowy i rodzaj usługi, której Umowa dotyczy oraz kwestie finansowe zakupu usługi. Na drugiej stronie znajdują się warunki na jakich konsumenci uczestniczą w imprezach organizowanych przez przedsiębiorcę.

Z oświadczenia przedsiębiorcy wynika, że wzorzec ten stosowany jest wobec konsumentów przy wykupie imprez turystycznych będących w ofercie przedsiębiorcy.

Analiza wskazanego wyżej dokumentu dała podstawy do postawienia przedsiębiorcy zarzutu podejrzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez zamieszczenie w nim postanowienia które jest sprzeczne z art. 16 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych i którego tożsama treść została wpisana do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, a to zapisu punktu V ust. 2 o treści:

„Organizator pobiera opłatę manipulacyjną w wysokości 50 zł, o której mowa wyżej bez względu na termin zawarcia umowy w przypadku, gdy Klient rezygnujący z udziału w imprezie wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie oraz przekaze na nią swoje uprawnienia i osoba ta przejmie obowiązki wynikające z Umowy”, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o okik.

W odpowiedzi na postawione zarzuty przedsiębiorca złożył oświadczenie o dokonaniu zmian poprzez wykreślenie z nowego wzorca Umowy Zgłoszenia Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Biuro Turystyczne „Malta” zakwestionowanego zapisu, wskazał datę wprowadzenia w życie nowego wzorca Warunków uczestnictwa i poinformował o dacie zakończenia aneksowania umów zawartych z konsumentami w oparciu o zakwestionowany wzorzec.

Art. 16 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych stanowi, że

Ust. 1 Klient może bez zgody organizatora turystyki przenieść na osobę spełniającą warunki udziału w imprezie turystycznej wszystkie przysługujące mu z tytułu umowy o świadczenie usług turystycznych uprawnienia, jeżeli jednocześnie osoba ta przejmie wszystkie wynikające z tej umowy obowiązki.

Ust. 2 Przeniesienie uprawnień i przejęcie obowiązków, o których mowa w ust. 1 jest skuteczne wobec organizatora turystyki, jeżeli klient zawiadomi go o tym przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w terminie określonym w umowie.

Ust. 3 Za nieziszczoną część imprezy turystycznej oraz koszty poniesione przez organizatora turystyki w wyniku zmiany uczestnika imprezy turystycznej klient i osoba przejmująca jego uprawnienia odpowiadają solidarnie.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie uznał za niedozwolone postanowienie umowne o treści:

- poz. 526 w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „W przypadku rezygnacji klienta z uczestnictwa w imprezie turystycznej stosuje się opłatę manipulacyjną w wysokości 60 zł i następujące potrącenia: mniej niż 10 dni przed datą rozpoczęcia imprezy 100% ceny imprezy”.

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Wszczynając wobec wskazanego wyżej przedsiębiorcy postępowanie administracyjne, Prezes UOKiK postawił mu zarzuty podejrzenia naruszenia art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o okik. Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 tej ustawy zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art 24 ust. 2 pkt 1 stanowi natomiast, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

W niniejszej sprawie postawione przedsiębiorcy zarzuty, aby mogły być skutecznie ocenione w ramach art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o okik, muszą spełniać poniższe przesłanki:

1. być działaniem bezprawnym przedsiębiorcy polegającym na działaniu sprzecznym z obowiązującymi przepisami prawa lub polegać na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone,

2. godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o okik, przez przedsiębiorcę rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2007r. Nr 155, poz. 1095), a także osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Bogusława Stawiarska jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą jako MALTA Biuro Podróży z siedzibą w Lublinie na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonego przez Prezydenta Miasta Lublina.

Wobec powyższego należy uznać, iż Bogusława Stawiarska jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a ustawy okik.

Jako działanie bezprawne należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa. /Por. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, pod redakcją prof. dr hab. Janusza Szwejki, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s.117 - 118/

W niniejszej sprawie działanie przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu we wzorcu Warunków uczestnictwa postanowienia o treści: „Organizator pobiera opłatę manipulacyjną w wysokości 50 zł, o której mowa wyżej bez względu na termin zawarcia umowy w przypadku, gdy Klient rezygnujący z udziału w imprezie wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie oraz przekaże na nią swoje uprawnienia i osoba ta przejmie obowiązki

wynikające z Umowy” należy uznać za bezprawne ze względu na:

- sprzeczność z art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, który stanowi, że organizator turystyki ma prawo do solidarnego obciążenia klienta i osoby wstępującej w jego prawa nie uiszczoną kwotą za imprezę oraz kosztami poniesionymi w wyniku zmiany uczestnika tej imprezy,
- fakt zdefiniowania w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o okik określonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na stosowaniu wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz.296, z późn. zm.).

O bezprawności tegoż działania przesądza również rozszerzona skuteczność wyroku w sprawie o uznanie postanowień umownych za niedozwolone, co wynika z art. 479⁴³ k.p.c. Ze względu na rozszerzoną skuteczność wyroku, klauzule spełniają funkcję podobną do przepisów prawa, zaś posługiwanie się nimi w kontaktach z konsumentami jest zakazane.

Wzorce umów stosowane przez przedsiębiorców w kontaktach z konsumentami podlegają szczególnej kontroli. Wzorzec umowy to doktrynalne określenie wszelkich jednostronnie przygotowanych z góry przed zawarciem umowy, gotowych klauzul umów w postaci warunków umów, ich wzorów, regulaminów, statutów itp. (*E. Łętowska, Prawo umów konsumenckich, C.H. Beck 2002, s. 292*).

W systemie polskiego prawa cywilnego ustawodawca przewidział instytucję abstrakcyjnej kontroli wzorców umownych, realizowanej w drodze postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie (wyroki: z dnia 29 września 2005 r., sygn. akt: VI Aca 381/05; z dnia 16 listopada 2005 r., sygn. akt VI Aca 473/05), „celem postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone jest tzw. abstrakcyjna kontrola wzorców, dokonana w oderwaniu od konkretnej umowy, zaś wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c., od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich.(...)”.

Co więcej, jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. akt III SZP 3/06, „stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów”. Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej. Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej.

W niniejszej sprawie Prezes UOKiK zakwestionował zapis zamieszczony w wykorzystywanym przez przedsiębiorcę wzorcu z uwagi na jego sprzeczność z art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, co wskazano wyżej i z uwagi na jego tożsamość z klauzulą wpisaną do rejestru.

Zapis rozdziału V ustęp 2 o treści: „Organizator pobiera opłatę manipulacyjną w wysokości 50 zł, o której mowa wyżej bez względu na termin zawarcia umowy w przypadku, gdy Klient rezygnujący z udziału w imprezie wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie oraz przekaże na nią swoje uprawnienia i osoba ta przejmie obowiązki wynikające z Umowy” jest tożsamy z zapisem znajdującymi się w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: pod poz. 526: „W przypadku rezygnacji klienta uczestnictwa w imprezie turystycznej stosuje

się opłatę manipulacyjną w wysokości 60 zł i następujące potrącenia: mniej niż 10 dni przed datą rozpoczęcia imprezy 100% ceny imprezy”.

Zdaniem Prezesa Urzędu ww. postanowienie wywołuje tożsame skutki prawne ze wskazanym wyżej postanowieniem wpisanym do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Rezygnacja klienta (konsumenta) z imprezy turystycznej wiąże się z odstąpieniem od umowy zawartej z organizatorem turystyki, której przedmiotem jest świadczenie usług turystycznych.

Skoro zatem umowa zawarta z klientem dopuszcza możliwość jej rozwiązania poprzez odstąpienie ocenie podlegają warunki na jakich taka umowa się rozwiąże oraz rozliczenie finansowe pomiędzy stronami tej umowy.

Zgodnie z art. 395 § 2 Kodeksu cywilnego, to co strony już świadczyły ulega zwrotowi w stanie niezmienionym chyba, że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu.

Za świadczone usługi należy się drugiej stronie odpowiednie wynagrodzenie. Świadczenie klienta jest świadczeniem pieniężnym, którego zwrot jest możliwy. Odstępując od umowy klientowi należy się zwrot zapłaconej przez niego ceny. Organizatorowi imprezy turystycznej przysługuje natomiast prawo zachowania poniesionych kosztów związanych z organizowaniem wyjazdu. W konsekwencji organizator turystyki może pomniejszyć zwrot kwoty klientowi o faktycznie poniesione wydatki na realizację tej usługi.

Organizator usługi turystycznej, co wskazał SOKiK, nie jest w żaden sposób uprawniony do pobierania stałej, z góry określonej opłaty tytułem ewentualnych kosztów, które ponosi w związku z zawarciem umowy. Skoro konsument odstępując od umowy wskazuje osobę, która wstępuje w jego prawa i obowiązki, osoba ta ponosi dalsze ciężary związane z realizacją umowy zawartej przez odstępującego klienta. Przedsiębiorca nie ma żadnych podstaw do żądania od odstępującego konsumenta opłaty manipulacyjnej w postaci ryczałtowej kwoty tytułem cesji praw pomiędzy stronami umowy. Przedsiębiorca z tego tytułu może żądać kosztów faktycznie poniesionych w związku ze zmianą stron umowy. Koszty te jednak powinny być wyliczone indywidualnie dla każdej umowy ze względu na fakt, że zmiana stron takiej umowy następuje w różnym czasie od momentu jej zawarcia. Moment zmiany bezpośrednio przekłada się na wysokość kosztów ponoszonych przez przedsiębiorcę w związku z koniecznością dokonania zmian odnośnie danych po stronie uczestnika. Inne są koszty ponoszone przez przedsiębiorcę kiedy zmiana następuje tuż po podpisaniu umowy, gdy nie podjęto jeszcze działań związanych z rezerwacją hotelu, biletów, a inna gdy już dokonano imiennych rezerwacji na rzecz uczestnika i zaistniała potrzeba dokonania zmian imiennych lub ze względu na płeć. Koszty z tego tytułu będą zatem różne a ich wysokość jest determinowana czasem jaki upływa od podpisania umowy do momentu zmiany jej stron.

W tym stanie rzeczy ustalenie opłaty manipulacyjnej w ryczałtowej wysokości 50 zł jest niezasadne i pozbawione podstaw w postaci rzeczywiście poniesionych kosztów. W tym miejscu warto wskazać, że zakwestionowane postanowienie ma zastosowanie bez względu na termin zawarcia umowy. Będzie ono miało zastosowanie nawet wówczas, gdy konsument odstąpi w bardzo krótkim okresie czasu od zawarcia umowy, a przedsiębiorca nie poniesie jeszcze żadnych kosztów na realizację tej usługi.

Z tego też względu postanowienia, które ustalają zryczałtowaną opłatę manipulacyjną w oderwaniu od faktycznie poniesionych kosztów należy uznać za sprzeczne z art. 385³ pkt 16 Kodeksu cywilnego, gdyż jedynie konsument w tym przypadku jest obciążony negatywnymi skutkami odstąpienia. W rzeczywistości umowa jest nadal realizowana tylko zmienia się jedna z jej stron.

Wysokość poniesionych z tego tytułu kosztów przez przedsiębiorcę, dozwolona w oparciu o obowiązującą ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych powinna być jednak ustalona w wysokości faktycznie poniesionej.

Ze względu na fakt, że art. 16 ust. 3 tej ustawy wskazuje na solidarną odpowiedzialność konsumenta odstępującego od umowy o imprezę turystyczną i konsumenta wstępującego w jego prawa, ustalenie w umowie, że klient odstępujący ponosi koszty swojego oświadczenia o odstąpieniu w postaci opłaty manipulacyjnej, a klient wstępujący przejmuje na siebie wszystkie prawa i zobowiązania wynikające z tej umowy jest sprzeczny z regulacją ustawową. Solidarna odpowiedzialność to możliwość zaspokojenia się przez wierzyciela – organizatora turystyki od wybranego dłużnika- konsumenta odstępującego od umowy lub wstępującego do umowy. Spełnienie świadczenia przez jednego z dłużników, w tym przypadku przez wstępującego do umowy powoduje zaspokojenie wierzyciela bez obowiązku czynienia tego przez drugiego dłużnika- odstępującego od umowy. .

Kwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienie umowne zawiera się w hipotezie postanowienia wpisanego do rejestru, ale również jest działaniem bezprawnym naruszającym dyspozycję art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.

Wprawdzie w analizowanym przypadku odnośnie tożsamości mamy do czynienia tylko z opłatą manipulacyjną pobieraną w przypadku zmian stron umowy, a w postanowieniu wpisanym do rejestru dodatkowo jeszcze w grę wchodzi potrącenie kwoty z tytułu rezygnacji, niemniej uznać należy, że kwestia opłaty manipulacyjnej w obu przypadkach, jako ryczałtowo ustalona jest niezwiązana z faktycznymi kosztami poniesionymi przez przedsiębiorcę z tytułu odstąpienia przez konsumenta od umowy.

Skutkuje to uznaniem, że wykazana została bezprawność działania przedsiębiorcy, polegająca na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowienia, które jest tożsame z wpisanym do rejestru niedozwolonych postanowień umownych. I które jest działaniem bezprawnym, niezgodnym z zapisem ustawy o usługach turystycznych.

Stosowana przez przedsiębiorcę praktyka polegająca na stosowaniu we wzorcu Warunki uczestnictwa postanowienia, którego tożsama treść została wpisana do rejestru postanowień niedozwolonych i która narusza obowiązujące regulacje prawne dotyczące usług turystycznych dotyczyła konsekwencji, jakie wynikają dla konsumenta z tytułu odstąpienia od umowy bez względu na moment, w którym to następuje, w sytuacji, gdy nowa osoba godzi się wejść w prawa i obowiązki odstępującego. Ponieważ zakwestionowane postanowienie jest ważne zarówno dla osób, które realizują umowy, jak i dla osób, które będą korzystać z usług przedsiębiorcy w przyszłości, dlatego też zakwestionowana praktyka narusza interesy konsumentów, którzy zawarli umowy, a także przyszłych potencjalnych klientów. Tym samym oferta korzystania z usług Biuro Turystycznego MALTA skierowana jest do nieograniczonej grupy konsumentów.

W wyroku z dnia 10 kwietnia 2008r. sygn. akt III SK 27/07 Sąd Najwyższy stwierdził co następuje. „Zdaniem Sądu Najwyższego, sformułowanie z art. 23a ust. 1 uokik „nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów” należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone, nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego

zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy”.

Biorąc pod uwagę przesłanki podane w powyższym uzasadnieniu stosowania praktyki, Prezes UOKiK stwierdził, że była ona bezprawna oraz naruszała zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z faktem, że zaistniały łącznie obie przesłanki, tj. bezprawność działań oraz naruszenie interesów nieograniczonej grupy konsumentów, Prezes UOKiK uznał ocenianą praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W trakcie przedmiotowego postępowania, przedsiębiorca przedstawił zmieniony wzorzec Warunków uczestnictwa. Na podstawie przedstawionych przez przedsiębiorcę dokumentów oraz oświadczenia o wprowadzeniu nowego wzorca i podania daty zakończenia anektowania umów zawartych z zakwestionowanym wzorcem Warunków uczestnictwa należy uznać, że przedsiębiorca zaniechał stosowania kwestionowanego zapisu z datą 02 lipca 2008 r.

Tym samym uznano, że spełnione zostały przesłanki z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie w zakresie uznania zarzucanej praktyki za zaniechaną.

II.

Stosownie do treści art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o okik Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Kara taka może być nałożona bez względu na to czy naruszenie ustawy było celowe, czy też nieumyślne.

Zgodnie z art. 11 ustawy o okik przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, w tym kary z art. 106 ustawy o okik, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie tej ustawy.

W niniejszej decyzji w jej punkcie I stwierdzono, że przedsiębiorca Bogusława Stawiarska prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą MALTA Biuro Podróży stosowała praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, polegające na stosowaniu we wzorcu Warunków uczestnictwa zapisu sprzecznego z dyspozycją art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, który równocześnie był zapisem tożsamym z zapisem uznanym przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone postanowienie umowne wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

W cenie Prezesa Urzędu stosowanie w obrocie gospodarczym wzorca zawierającego zakwestionowany zapis skutkowało pogorszeniem warunków ekonomicznych i prawnych konsumentów odstępujących od zawartej z przedsiębiorcą umowy. Rezultatem zastosowania tego zapisu było nałożenie na konsumentów dodatkowych, niezgodnych z przepisami prawa obowiązków zapłaty opłaty manipulacyjnej w wysokości 50 zł w momencie odstąpienia od umowy przy zapewnieniu osoby wstępującej w prawa konsumenta odstępującego i obowiązku przejęcia przez tę osobę wszystkich praw i obowiązków wynikających z tej umowy.

Przychód jaki przedsiębiorca osiągnął za 2007 r. w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą wyniósł: xxxx zł.

W tym stanie rzeczy Prezes UOKiK za podstawę do wymierzenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o okik przyjął przychód w podanej przez przedsiębiorcę w wysokości tj. xxxxx zł.

Zatem maksymalną wysokość kary szacowanej w oparciu o podany przychód stanowić może kwota: xxxxx zł.

Nałożona na przedsiębiorcę kara pieniężna w wysokości 2 500 zł (słownie: dwa tysiące pięćset zł) stanowi xxxx% przychodu osiągniętego za 2007 r. , a jej wysokość w odniesieniu do kary maksymalnej to xxxx.

Przy ustaleniu wysokości kary pieniężnej wzięto pod uwagę okoliczność, że w stosowanym przez przedsiębiorcę wzorcu umownym zakwestionowana tylko jedno postanowienie, które godzi w interesy ekonomiczne i prawne konsumentów stanowiąc równocześnie zapis tożsamy z uznanym za niedozwolone postanowienie umowne i wpisanym do rejestru niedozwolonych postanowień umownych., który jest powszechnie dostępny na stronie internetowej Prezesa UOKiK. Powszechna dostępność daje możliwość każdemu przedsiębiorcy na sprawdzenie czy stosowane przez niego zapisy wzorca nie są tożsame z zapisami tam umieszczonymi, co wskazuje na zakaz ich stosowania w obrocie gospodarczym w stosunku do konsumentów.

Uwzględniono także fakt, że przedsiębiorca dopuścił się po raz pierwszy naruszenia przepisów ustawy o okik.. Uwzględniono również fakt, że przedsiębiorca od początku postępowania współpracował z Prezesem Urzędu, zmieniając stosowany wzorzec i aneksując umowy zawarte z zakwestionowanym zapisem.

Kara nakładana przez Prezesa UOKiK na przedsiębiorcę, który naruszył przepisy ustawy o okik ma na celu podkreślenie naganności działania, ale również ma spełniać funkcje prewencyjną zapobiegając w przyszłości tego typu naruszeniom przez ukaranego, a także przez innych przedsiębiorców.

Decydując o wysokości nałożonej kary wzięto także pod uwagę możliwości finansowe ukaranego przedsiębiorcy, tak aby obowiązek je zapłaty nie naruszył podstaw ekonomicznego działania na rynku.

W związku z tym wysokość kary ustalona na 2.500 zł jest współmierna do stopnia naruszenia ustawy o okik i możliwości ekonomicznych ukaranego.

Mając na uwadze powyższe Prezes Urzędu orzekł, jak w punkcie II sentencji decyzji.

Zgodnie z treścią art. 112 ust. 3 ustawy o okik określoną wyżej karę pieniężną należy wpłacić, w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji, na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie.

Otrzymuje:

Bogusława Stawiarska

Malta Biuro Podróży

Ul. [REDACTED]

[REDACTED] Lublin

